

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

Συστήματα Επικοινωνιών

Διαμορφώσεις γωνίας

Μιχαήλ Λογοθέτης

Πολυτεχνική Σχολή

Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών
και Τεχνολογίας Υπολογιστών

Σκοποί ενότητας

- Παρουσίαση της διαμόρφωσης συχνότητας και διαμόρφωσης φάσης
- Καθορισμός του φάσματος και της ισχύος στη διαμόρφωση γωνίας
- Περιγραφή της διαμόρφωσης γωνίας από ημιτονοειδές σήμα
- Παρουσίαση διατάξεων διαμόρφωσης συχνότητας

Περιεχόμενα ενότητας

- ❑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ
- ❑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ ΣΤΕΝΟΥ ΕΥΡΟΥΣ ΖΩΝΗΣ
- ❑ ΦΑΣΜΑ ΚΑΙ ΙΣΧΥΣ ΣΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ
- ❑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ ΑΠΟ ΗΜΙΤΟΝΟΕΙΔΕΣ ΣΗΜΑ
- ❑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΕΣ FM

Περιεχόμενα ενότητας

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ ΣΤΕΝΟΥ ΕΥΡΟΥΣ ΖΩΝΗΣ

ΦΑΣΜΑ ΚΑΙ ΙΣΧΥΣ ΣΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ

ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ ΑΠΟ ΗΜΙΤΟΝΟΕΙΔΕΣ ΣΗΜΑ

ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΕΣ FM

Διαμόρφωση γωνίας (Angle Modulation)

- ✓ Διαμόρφωση συχνότητας (Frequency Modulation-FM)
- ✓ Διαμόρφωση Φάσης (Phase Modulation-PM)
- ✓ Μη γραμμικές λειτουργίες, δύσκολες στην ανάλυση
- ✓ Διαστολή του εύρους ζώνης
- ✓ Αντοχή στο θόρυβο

EDWIN H. ARMSTRONG
1890 - 1954

Honeymooning in Palm Beach in 1923. Armstrong's wedding present to his wife was the first portable radio.

FM $u(t) = A \cos \vartheta(t)$
 κυκλική γωνία

$u(t) = \text{Re}[Ae^{j\vartheta(t)}] = A \cos \vartheta(t)$

$\frac{d\vartheta(t)}{dt} = \omega_i(t)$
 κυκλική συχνότητα

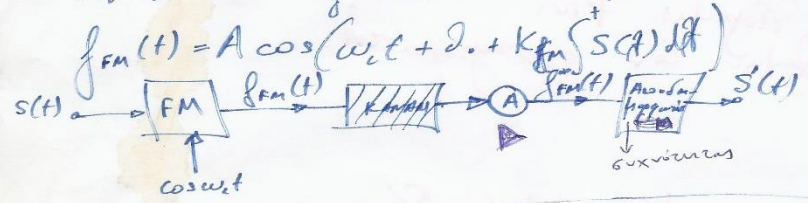
$\vartheta(t) = \omega_c t + \vartheta_0 \Rightarrow \frac{d\vartheta(t)}{dt} = \omega_c$

$\vartheta(t) = \int \omega_i(t) dt$

1

$s(t) \equiv$ γραμμικός τρόπος στην κυκλική συχνότητα ως πορεία

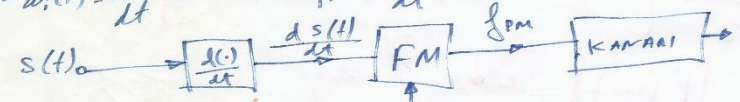
$\omega_i(t) = \omega_c + K_f \cdot s(t) \Rightarrow \vartheta(t) = \int \omega_i(t) dt = \omega_c t + K_f \int s(t) dt + \vartheta_0$

$s(t) \equiv$ γραμμικός τρόπος στην κυκλική γωνία ως πορεία

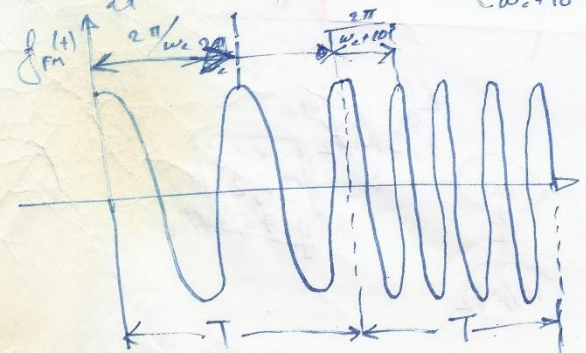
$\vartheta(t) = \omega_c t + \vartheta_0 + K_{PM} s(t)$ $f_{PM} = A \cos(\omega_c t + \vartheta_0 + K_{PM} \cdot s(t))$

$\omega_i(t) = \frac{d\vartheta(t)}{dt} = \omega_c + K_{PM} \frac{ds(t)}{dt}$

$s(t) = \begin{cases} \cos \omega_c t & 0 \leq t \leq T \\ 0 & T \leq t \leq 2T \end{cases}$ $f_{FM}(t) = A \cos(\omega_c t + \vartheta_0 + K_{FM} \int s(t) dt)$

$\omega_i(t) = \frac{d\vartheta(t)}{dt} = \omega_c + K_{FM} s(t) = \begin{cases} \omega_c & 0 \leq t \leq T \\ \omega_c + 10^3 & T \leq t \leq 2T \end{cases}$

FM - PM

Μαθηματική παρουσίαση των FM και PM σημάτων (1/2)

$$x(t) = A_c \cos \theta(t)$$

Διαμορφωμένο σήμα

$$\theta(t) = 2\pi f_c t + \phi(t)$$

Γωνία σήματος

$$f_i(t) = \frac{1}{2\pi} \frac{d\theta(t)}{dt} = f_c + \frac{1}{2\pi} \frac{d\phi(t)}{dt}$$

Στιγμιαία συχνότητα

Phase Modulation – PM

$$\phi(t) = K_p m(t)$$

Φάση (K_p : Ευαισθησία φάσης rad/V)

$$\beta_p = \Delta\phi_{\max} = K_p \max |m(t)|$$

Δείκτης διαμόρφωσης

Μαθηματική παρουσίαση των FM και PM σημάτων (2/2)

Frequency Modulation – FM

$$\frac{d\phi(t)}{dt} = 2\pi K_f m(t)$$

K_f : Ευαισθησία φάσης (Hz/V)

$$\phi(t) = 2\pi K_f \int_{-\infty}^t m(\tau) d\tau$$

Φάση

$$f_i(t) = f_c + K_f m(t)$$

Στιγμιαία συχνότητα

$$\beta_f = \frac{\Delta f_{\max}}{W} = \frac{K_f \max |m(t)|}{W}$$

Δείκτης διαμόρφωσης

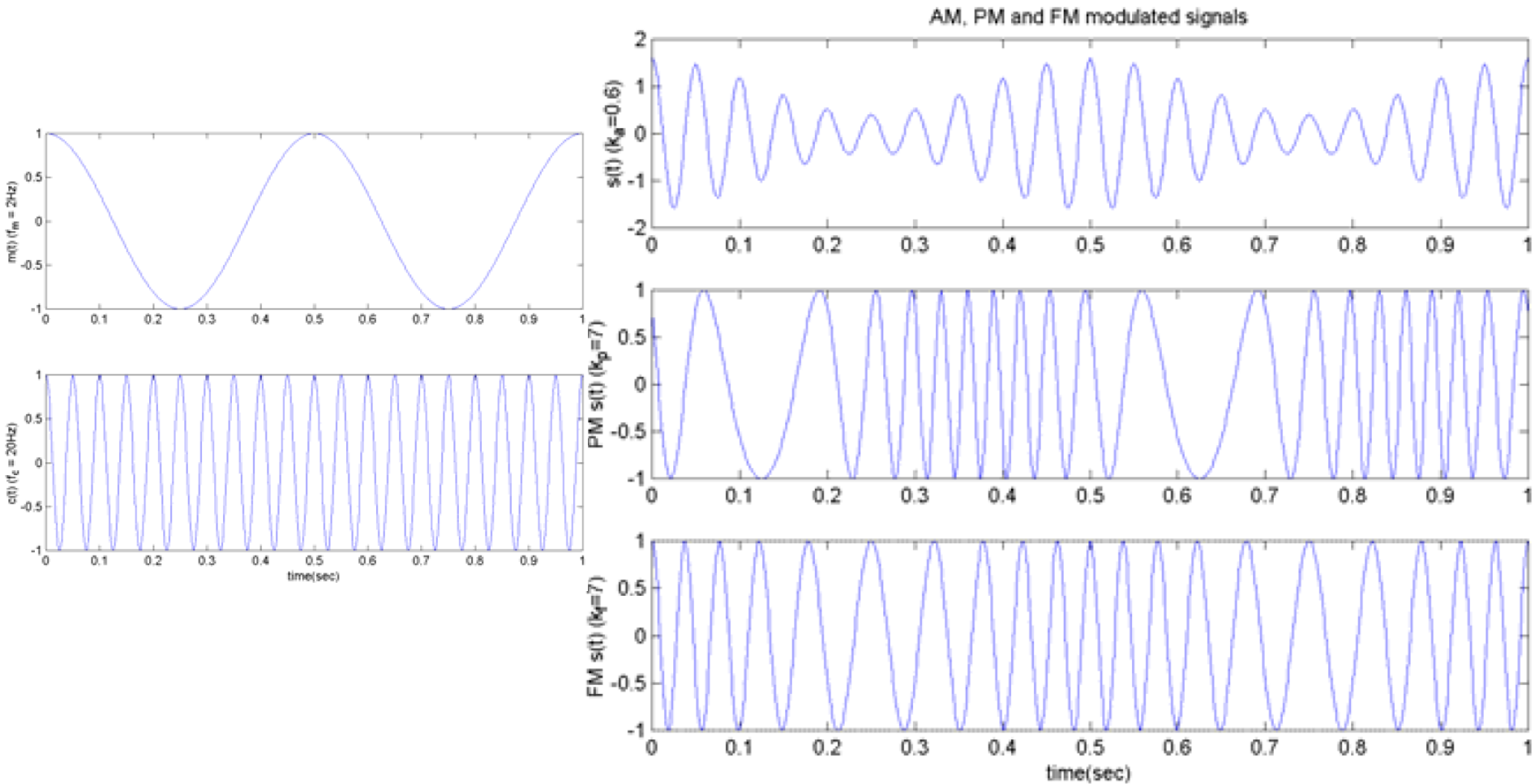
$$\phi(t) = \begin{cases} K_p m(t), & \text{PM} \\ 2\pi K_f \int_{-\infty}^t m(\tau) d\tau, & \text{FM.} \end{cases}$$

Η διαμόρφωση κατά φάση με το ολοκλήρωμα ενός μηνύματος είναι ισοδύναμη πράξη με την διαμόρφωση κατά συχνότητα με το αρχικό μήνυμα

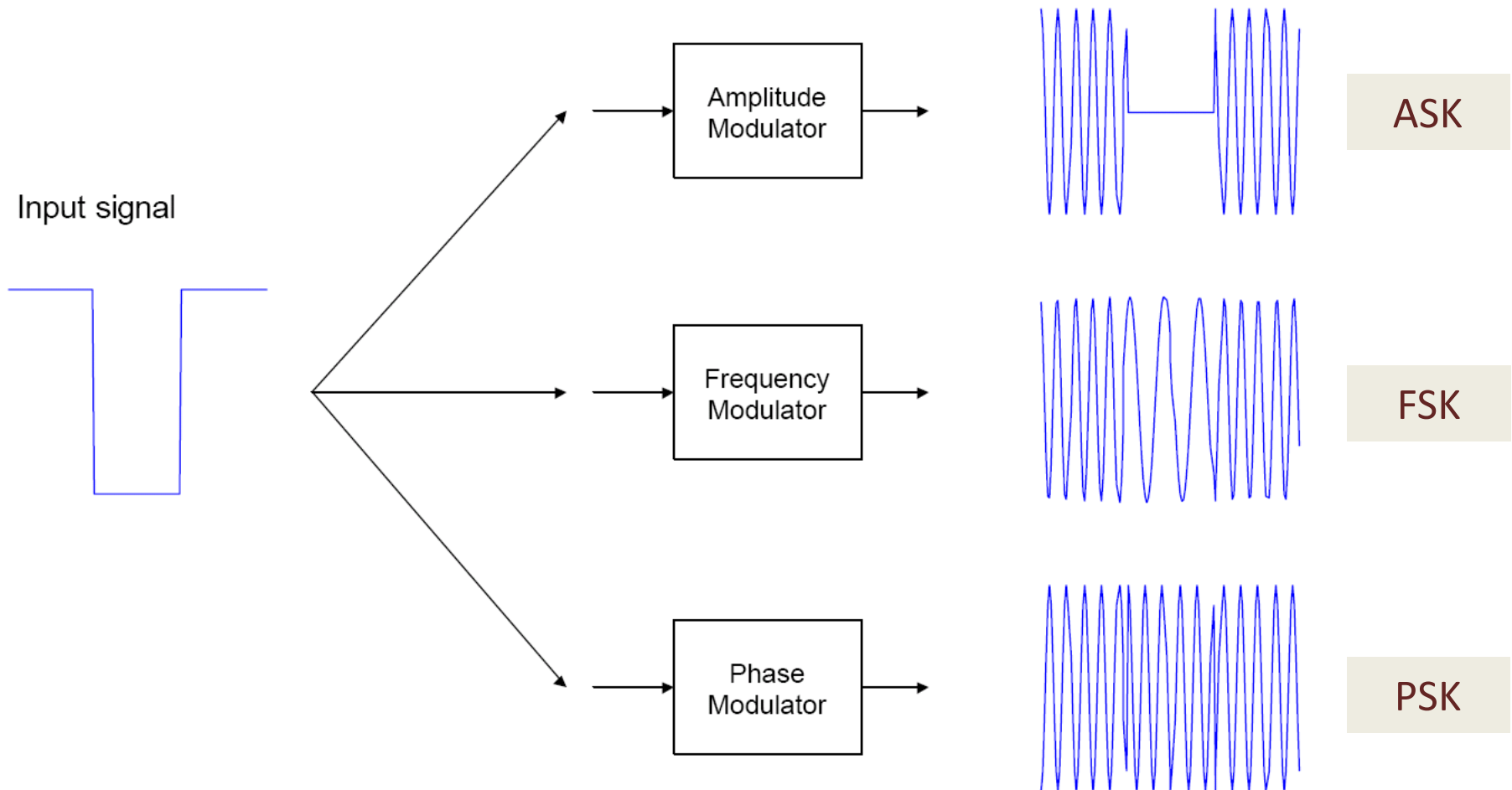

Παράδειγμα AM, FM και PM σημάτων

Παράδειγμα AM, FM και PM σημάτων σε είσοδο παλμοσειράς

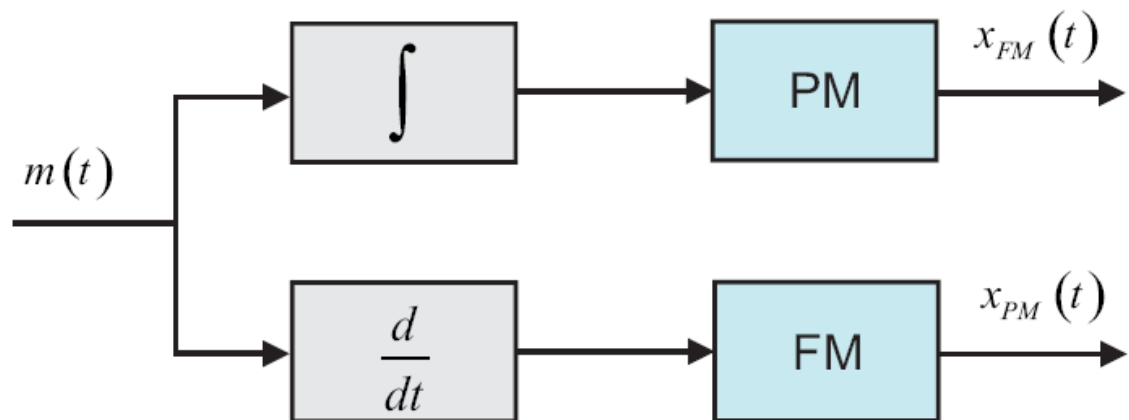
Συμπεράσματα για την διαμόρφωση γωνίας (1/2)

$$x(t) = A_c \cos 2\pi f_c t \cos \phi(t) - A_c \sin 2\pi f_c t \sin \phi(t)$$

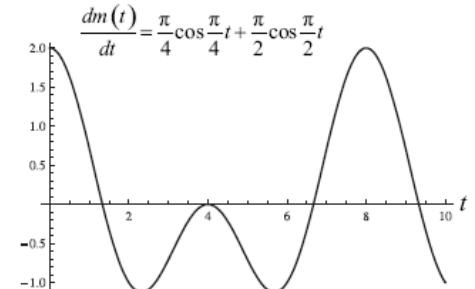
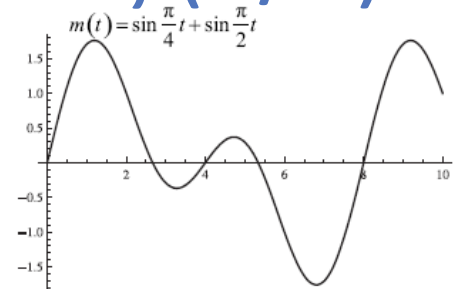
- ✓ Σε αντίθεση με τις διαμορφώσεις πλάτους, τα δύο ορθογώνια φέρονται διαμορφώνονται κατά πλάτος από τις μη-γραμμικές συναρτήσεις $\cos \phi(t)$ και $\sin \phi(t)$. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα η διαμόρφωση γωνίας να είναι μία έντονα μη-γραμμική διαδικασία, στην οποία δεν ισχύει η αρχή της υπέρθεσης.
- ✓ Οι διαμορφώσεις PM και FM παρουσιάζουν την ιδιότητα της δυϊκότητας (duality)

$$K_p = 2\pi K_f$$

$$\phi(t) = \begin{cases} K_p m(t), & \text{PM} \\ 2\pi K_f \int_{-\infty}^t m(\tau) d\tau, & \text{FM.} \end{cases}$$

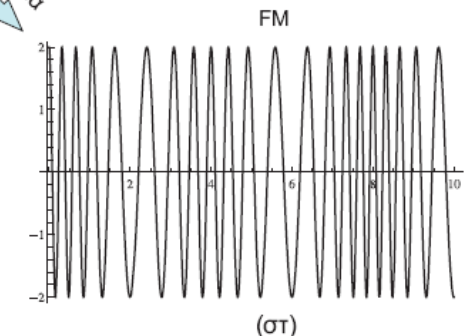
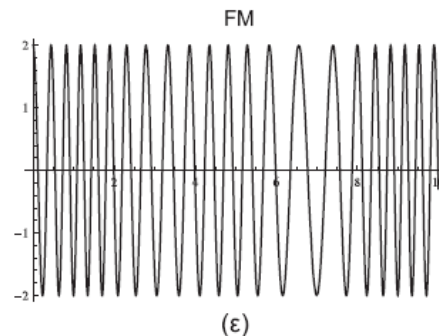
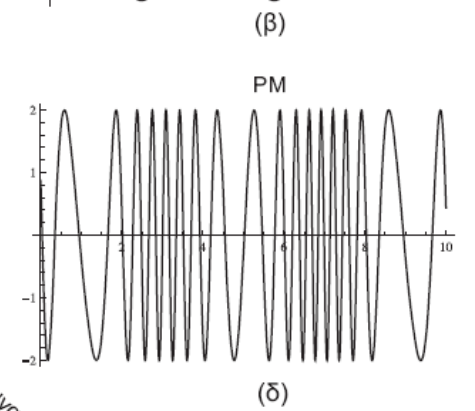
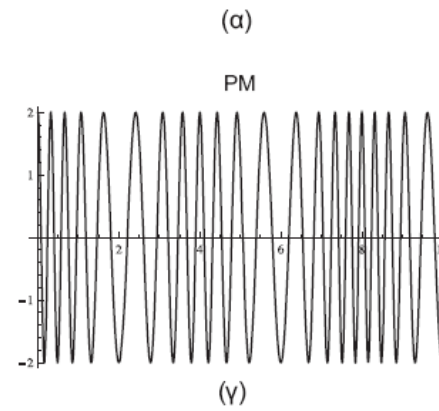

Συμπεράσματα για την διαμόρφωση γωνίας (2/2)

$$K_p = 2\pi K_f$$

$$\phi(t) = \begin{cases} K_p m(t), & \text{PM} \\ 2\pi K_f \int_{-\infty}^t m(\tau) d\tau, & \text{FM.} \end{cases}$$

Ισοδυναμία

Παράδειγμα

Αν το σήμα πληροφορίας βασικής ζώνης είναι:

$$m(t) = a \cos 2\pi f_m t,$$

να βρεθούν οι αναλυτικές σχέσεις στο πεδίο του χρόνου για τα σήματα PM και FM.

$$\begin{aligned}x_{PM}(t) &= A_c \cos[2\pi f_c t + K_p m(t)] \\ &= A_c \cos[2\pi f_c t + K_p a \cos 2\pi f_m t] \\ &= A_c \cos[2\pi f_c t + \beta_p \cos 2\pi f_m t]\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}x_{FM}(t) &= A_c \cos \left[2\pi f_c t + 2\pi K_f \int_{-\infty}^t m(\tau) d\tau \right] \\ &= A_c \cos \left[2\pi f_c t + \frac{K_f a}{f_m} \sin 2\pi f_m t \right] \\ &= A_c \cos[2\pi f_c t + \beta_f \sin 2\pi f_m t],\end{aligned}$$

Περιεχόμενα ενότητας

- ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ
- ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ ΣΤΕΝΟΥ ΕΥΡΟΥΣ ΖΩΝΗΣ
- ΦΑΣΜΑ ΚΑΙ ΙΣΧΥΣ ΣΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ
- ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΓΩΝΙΑΣ ΑΠΟ ΗΜΙΤΟΝΟΕΙΔΕΣ ΣΗΜΑ
- ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΕΣ FM

N B F M

FM γενής $f_{FM}(t)$

$$f_{FM}(t) = A \cos(\omega_c t + K_{FM} \int s(t) dt) = A \cos \omega_c t \cos(K_{FM} \int s(t) dt) - A \sin \omega_c t \sin(K_{FM} \int s(t) dt)$$

$\cos(K_{FM} \int s(t) dt) \ll \frac{\pi}{2} \Rightarrow \cos(K_{FM} \int s(t) dt) = 1$
 $\sin(K_{FM} \int s(t) dt) = K_{FM} \int s(t) dt$

$| \int s(t) dt | < 1$ $K_{FM} < 1$

$f_{FM}(t) = A \cos \omega_c t - A K_{FM} \int s(t) dt \sin \omega_c t$

$\cos(\omega_c t) \xrightarrow{M.F.} \pi [\delta(\omega - \omega_c) + \delta(\omega + \omega_c)]$
 $\sin(\omega_c t) \xrightarrow{M.F.} -j\pi [\delta(\omega - \omega_c) + \delta(\omega + \omega_c)]$
 $\int_0^t f(\lambda) d\lambda \xrightarrow{M.F.} \frac{1}{j\omega} F(\omega) + \pi \cdot F(0) \delta(\omega)$

$$F_{FM}(\omega) = \pi \cdot A [\delta(\omega - \omega_c) + \delta(\omega + \omega_c)] + A K_{FM} \frac{S(\omega - \omega_c)}{2(\omega - \omega_c)} - A K_{FM} \frac{S(\omega + \omega_c)}{2(\omega + \omega_c)}$$

(απόδειξη του $F_{FM}(\omega)$)
 Γνωστέον ότι $\frac{S(\omega - \omega_c)}{2(\omega - \omega_c)} = \frac{1}{2} \int_0^t s(\lambda) d\lambda$

FM σταθίας $f_{FM}(t)$ έστω $s(t) = a \cos \omega_s t \Rightarrow \int s(t) dt = \frac{a}{\omega_s} \sin \omega_s t$

$$f_{FM}(t) = A \cos(\omega_c t + K_{FM} \frac{a}{\omega_s} \sin \omega_s t)$$

$\omega_c(t) = \omega_c + K_{FM} \cdot a \cos \omega_s t$
 $B \equiv m_{FM} \equiv \Delta f_{max} / f_s = \frac{\alpha K_{FM}}{\omega_s} = \frac{\Delta f_{max}}{f_s}$

$$f_{FM}(t) = A \cos(\omega_c t) \cos(B \sin \omega_s t) - A \sin(\omega_c t) \sin(B \sin \omega_s t)$$

$$f_{FM}(t) = A \sum_{n=-\infty}^{\infty} J_n(B) \cos(\omega_c + n\omega_s)t$$

$B = 2 \Rightarrow J_0, J_{\pm 1}, J_{\pm 2}, J_{\pm 3}$
 $B = 2 \cdot n\omega_s = 2 \cdot 3\omega_s \quad n = B+1$

$f_{FM}(t) = A \sum_{n=-3}^3 J_n(2) \cos(\omega_c + n\omega_s)t$

(ήδη), $\Delta f_{max} = 75 \text{ kHz}$

$B = 2 \cdot (b+1) \omega_s = 2(b\omega_s + \omega_s) = 2(\alpha K_{FM} + \omega_s) = 2(\Delta \omega + \omega_s)$

$\Delta \omega = 2\pi \cdot 75$
 $\Delta f_{max} = 75 \text{ kHz}$
 $\omega_s = 2\pi \cdot 15 \quad f_s = 15 \text{ kHz}$

$B = 180 \text{ kHz}$
 οι σταθμοί απέχουν $200 \text{ kHz} = 0,2 \text{ MHz}$

N B P M

NBPM $e^{j\theta} = \cos\theta + j\sin\theta$

$$f_{FM}(t) = A \cos \omega_c t - A K_{FM} \int s(t) dt \sin \omega_c t$$

$$A \cos \omega_c t \xrightarrow{M.F.} A \pi [\delta(\omega - \omega_c) + \delta(\omega + \omega_c)] = \frac{A}{2} [\delta(\omega - \omega_c) + \delta(\omega + \omega_c)]$$

$$g(t) = A K_{FM} \int s(t) dt \xrightarrow{M.F.} \frac{A K_{FM} S(\omega)}{j\omega} \quad \text{ä v } S(0) = 0$$

$$\sin \omega_c t = \frac{e^{j\omega_c t} - e^{-j\omega_c t}}{2j}$$

$$+ \frac{g(t) \cdot e^{j\omega_c t}}{2j} - \frac{g(t) \cdot e^{-j\omega_c t}}{2j} \xrightarrow{+} \frac{1}{2j} G(\omega - \omega_c) - \frac{1}{2j} G(\omega + \omega_c)$$

$$F_{FM}(\omega) = \pi A [\delta(\omega - \omega_c) + \delta(\omega + \omega_c)] - \frac{A K_{FM}}{2j} \frac{S'(\omega - \omega_c)}{j(\omega - \omega_c)} + \frac{A K_{FM}}{2j} \frac{S'(\omega + \omega_c)}{j(\omega + \omega_c)}$$

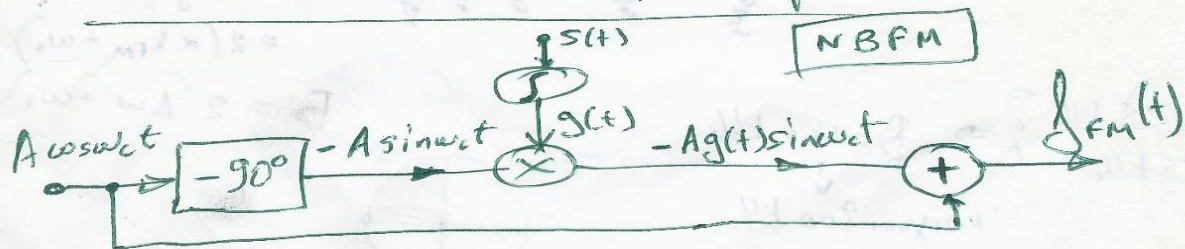
$$= \pi A [\delta(\omega - \omega_c) + \delta(\omega + \omega_c)] + \frac{A K_{FM}}{2} \frac{S'(\omega - \omega_c)}{\omega - \omega_c} - \frac{A K_{FM}}{2} \frac{S'(\omega + \omega_c)}{\omega + \omega_c}$$

$$f_{PM}(t) = A \cos \omega_c t - A K_{PM} S(t) \sin \omega_c t$$

$$F_{PM}(\omega) = A \pi [\delta(\omega - \omega_c) + \delta(\omega + \omega_c)] - \frac{A K_{PM}}{2j} \frac{S'(\omega - \omega_c)}{\omega - \omega_c} + \frac{A K_{PM}}{2j} \frac{S'(\omega + \omega_c)}{\omega + \omega_c}$$

$$= A \pi [\delta(\omega - \omega_c) + \delta(\omega + \omega_c)] + \frac{j A K_{PM}}{2} \frac{S'(\omega - \omega_c)}{\omega - \omega_c} - \frac{j A K_{PM}}{2} \frac{S'(\omega + \omega_c)}{\omega + \omega_c}$$

$$\left| \frac{j A K_{PM}}{2} \right| = \left| 0 + j \frac{A K_{PM}}{2} \right| = \sqrt{0^2 + \frac{A^2 K_{PM}^2}{4}} = \frac{A K_{PM}}{2}$$

Διαμόρφωση γωνίας στενού εύρους ζώνης (1/3)

$$\phi(t) = K_p m(t)$$

$$\beta_p = \Delta\phi_{\max} = K_p \max |m(t)|$$

$$x(t) = A_c \cos 2\pi f_c t - A_c \frac{\phi^2(t)}{2!} \cos 2\pi f_c t + \dots - A_c \phi(t) \sin 2\pi f_c t + A_c \frac{\phi^3(t)}{3!} \sin 2\pi f_c t - \dots$$

$\beta \ll 1$

→

$$x(t) \simeq A_c \cos 2\pi f_c t - A_c \phi(t) \sin 2\pi f_c t$$

$$X(f) \simeq \mathcal{F}[A_c \cos 2\pi f_c t] - \mathcal{F}[A_c \phi(t) \sin 2\pi f_c t]$$
$$\simeq \frac{A_c}{2} \delta(f - f_c) + \frac{A_c}{2} \delta(f + f_c) + \frac{jA_c}{2} \Phi(f - f_c) - \frac{jA_c}{2} \Phi(f + f_c)$$

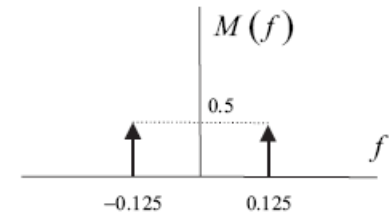
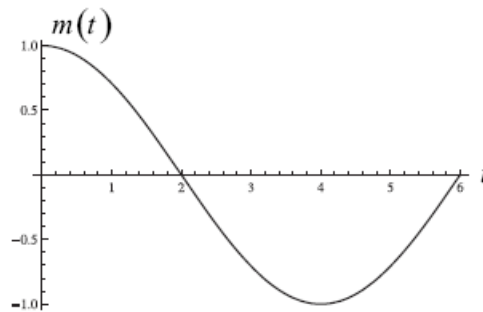

Διαμόρφωση γωνίας στενού εύρους ζώνης (2/3)

- ✓ Το $x(t)$ αποτελείται από 2 όρους: α) ένα φέρον, $A_c \cos 2\pi f_c t$, το οποίο δεν μεταβάλλεται με το σήμα πληροφορίας και β) τον όρο $A_c \varphi(t) \sin 2\pi f_c t$, ο οποίος είναι ένα DSB-AM-SC σήμα.
- ✓ Οι πλευρικές φασματικές ζώνες του DSB-AM-SC παρουσιάζουν διαφορά φάσης $\pi/2$ με τη συνιστώσα του φέροντος. Συγκεκριμένα, το $\Phi(f - f_c)$ προηγείται ενώ το $\Phi(f + f_c)$ έπεται κατά $\pi/2$ της φασματικής συνιστώσας του φέροντος.
- ✓ Οι πλευρικές ζώνες του DSB-AM-SC παρουσιάζουν μεταξύ τους διαφορά φάσης ίση με π .
- ✓ Το εύρος ζώνης είναι σχεδόν ίδιο με αυτό του AM, δηλαδή $2W$.

Διαμόρφωση γωνίας στενού εύρους ζώνης (3/3)

$$m(t) = a \cos 2\pi f_m t$$

$$a = 1, f_m = 1/8, f_c = 3,$$

$$\beta_f = 0.12, A_c = 2.$$

